

MENJALNO STIKALO

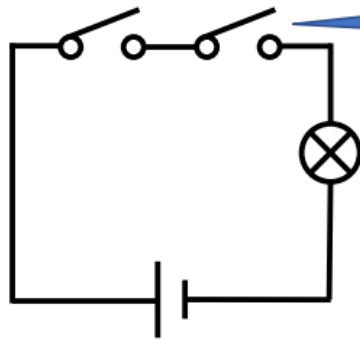
---

7. RAZRED

Prejšnjič smo spoznali enopolna stikala.

V električni krog smo jih vezali na 2 načina:

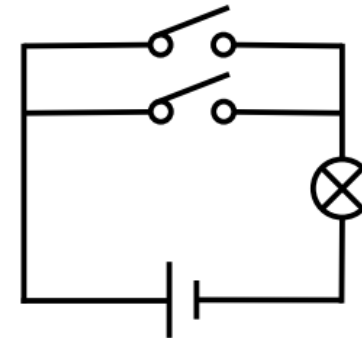
Zaporedna – IN vezava

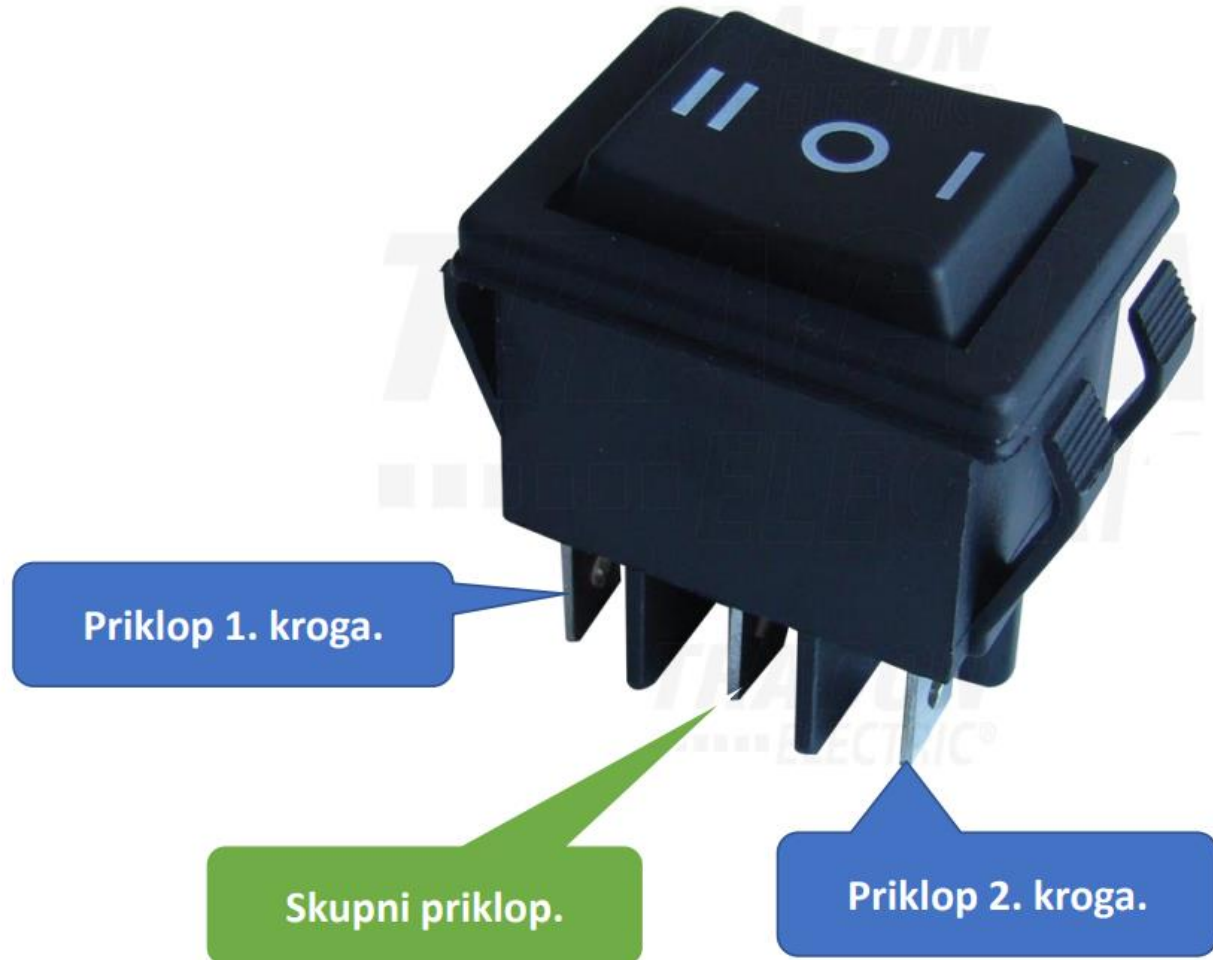
Simbol za enopolno stikalo.

Uporabljamo pri napravah, kjer je zaradi varnosti pomembno, da vključimo oba stikala preden se sklene električni krog: *pralni stroj, ročna orodja ...*

Vzporedna – ALI vezava

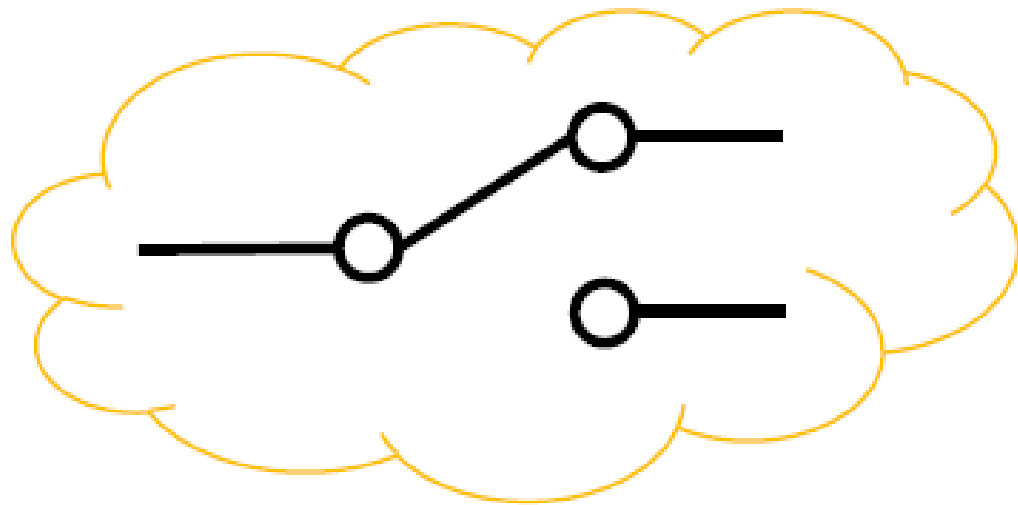

Uporabljamo pri napravah, kjer je pomembno, da električni krog sklene eno ali drugo stikalo: *železniške zapornice, stikala za prižiganje luči ...*

Včasih z enim
stikalom krmilimo
2 električna kroga.

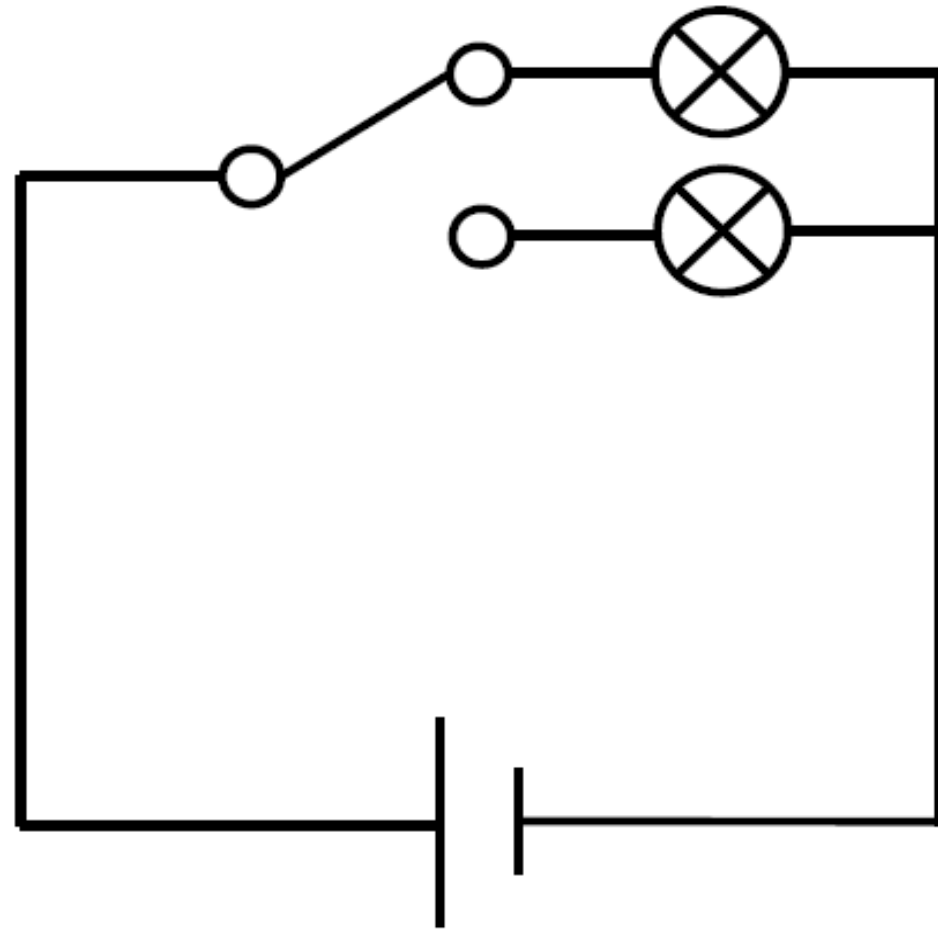
Simbol za menjalno stikalo

Prerišite v zvezek

Shema semaforja z menjalnim stikalom

Prerišite v zvezek

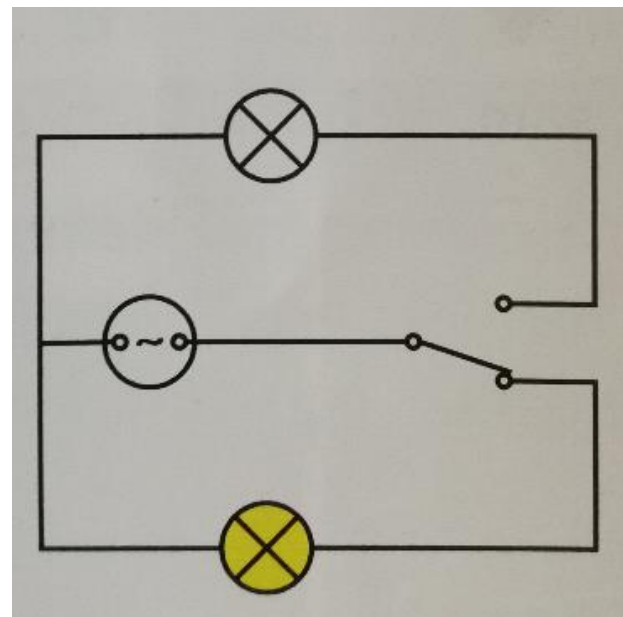
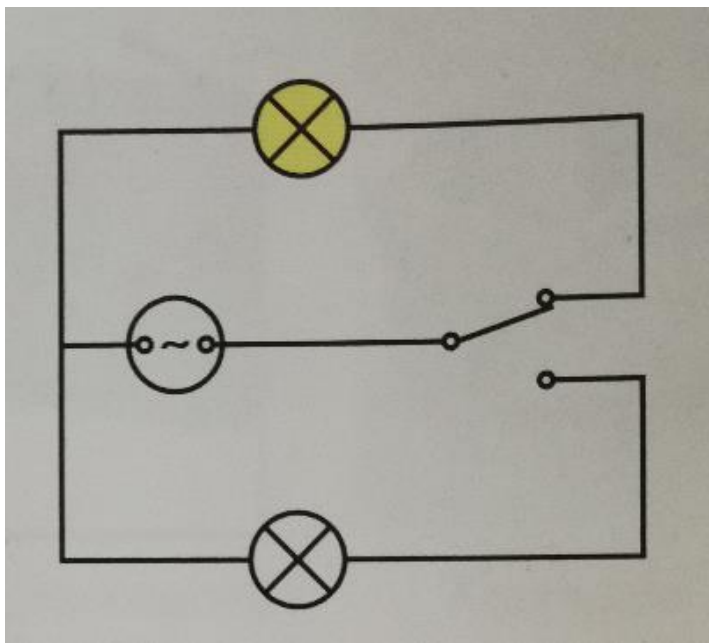

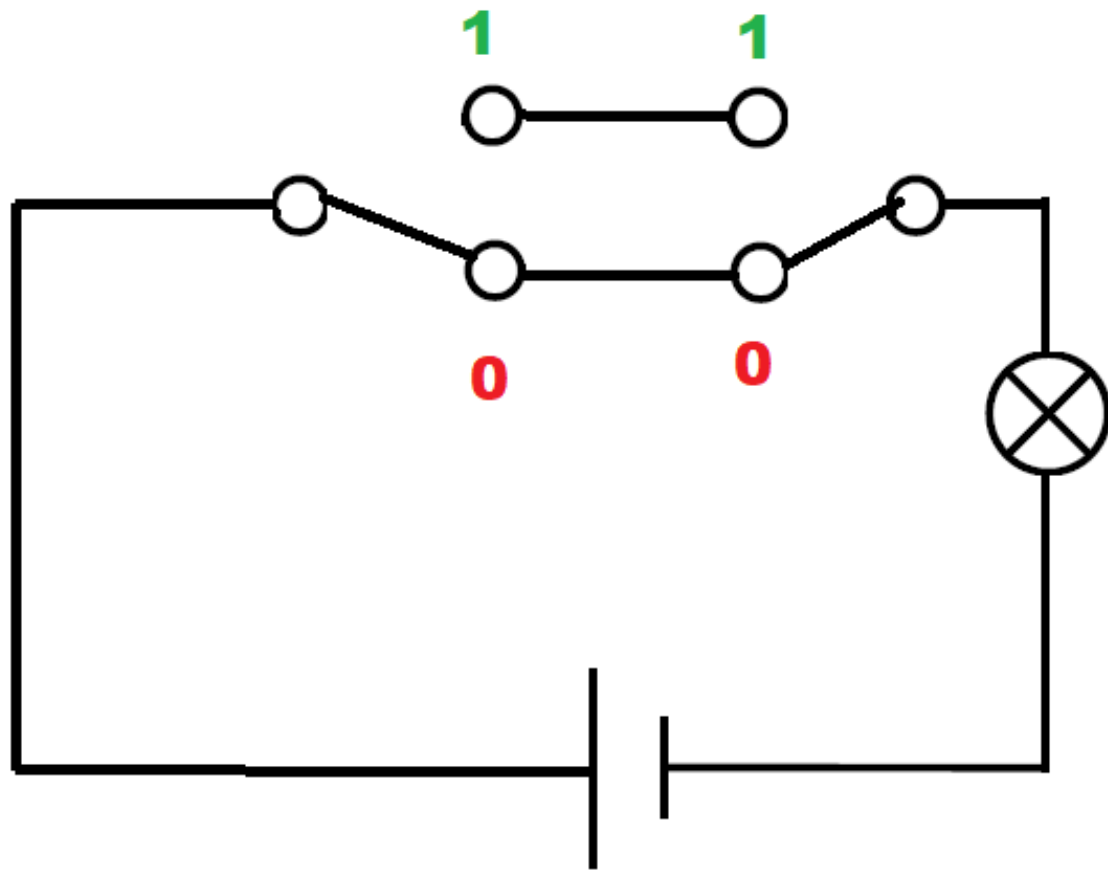
Prerišite v zvezek

V tem položaju sveti
zgornja žarnica

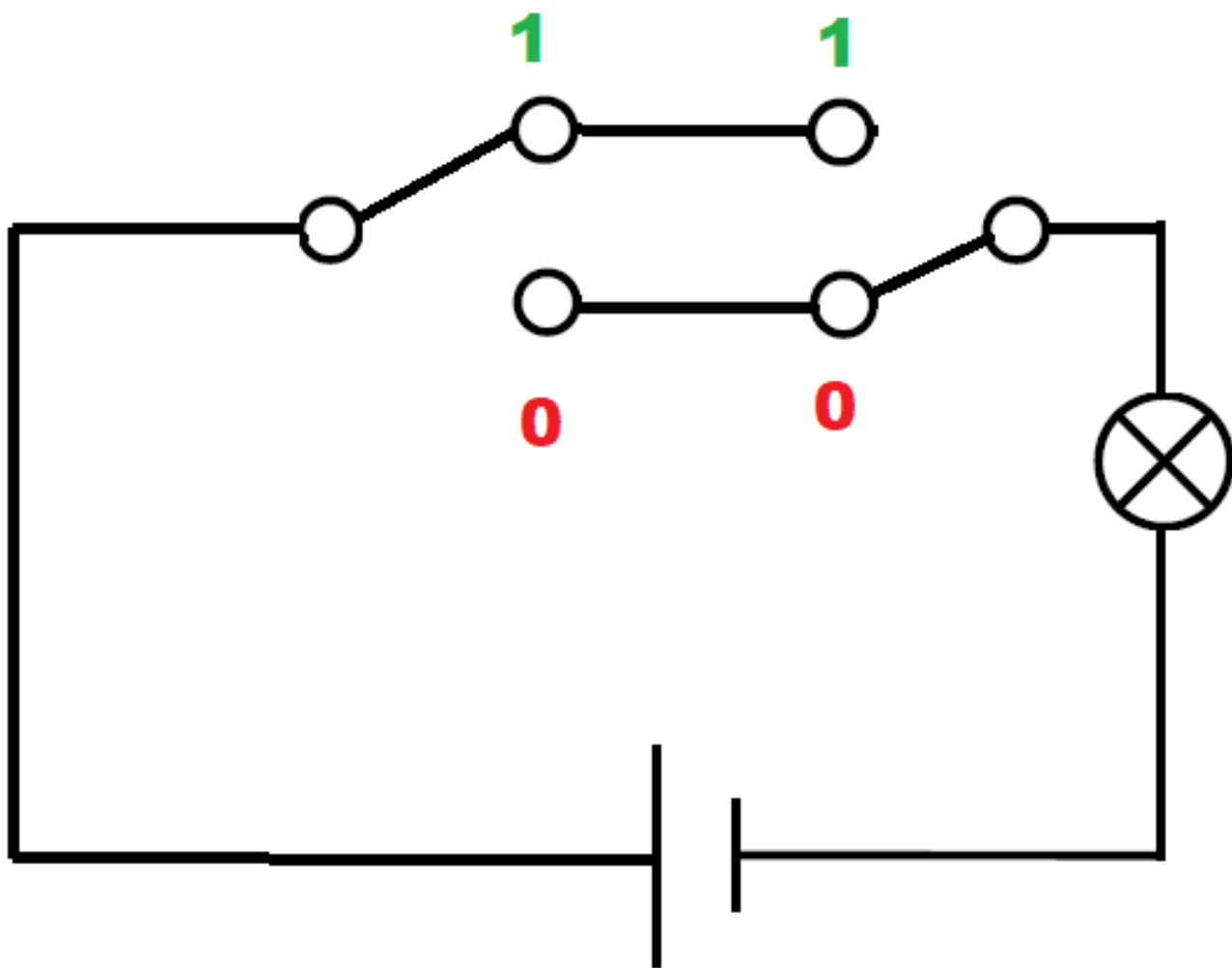
V tem položaju sveti
spodnja žarnica

STANJE STIKAL 0 - 0

„Sprehodi“ se po vodnikih in ugotovi, ali žarnica sveti?

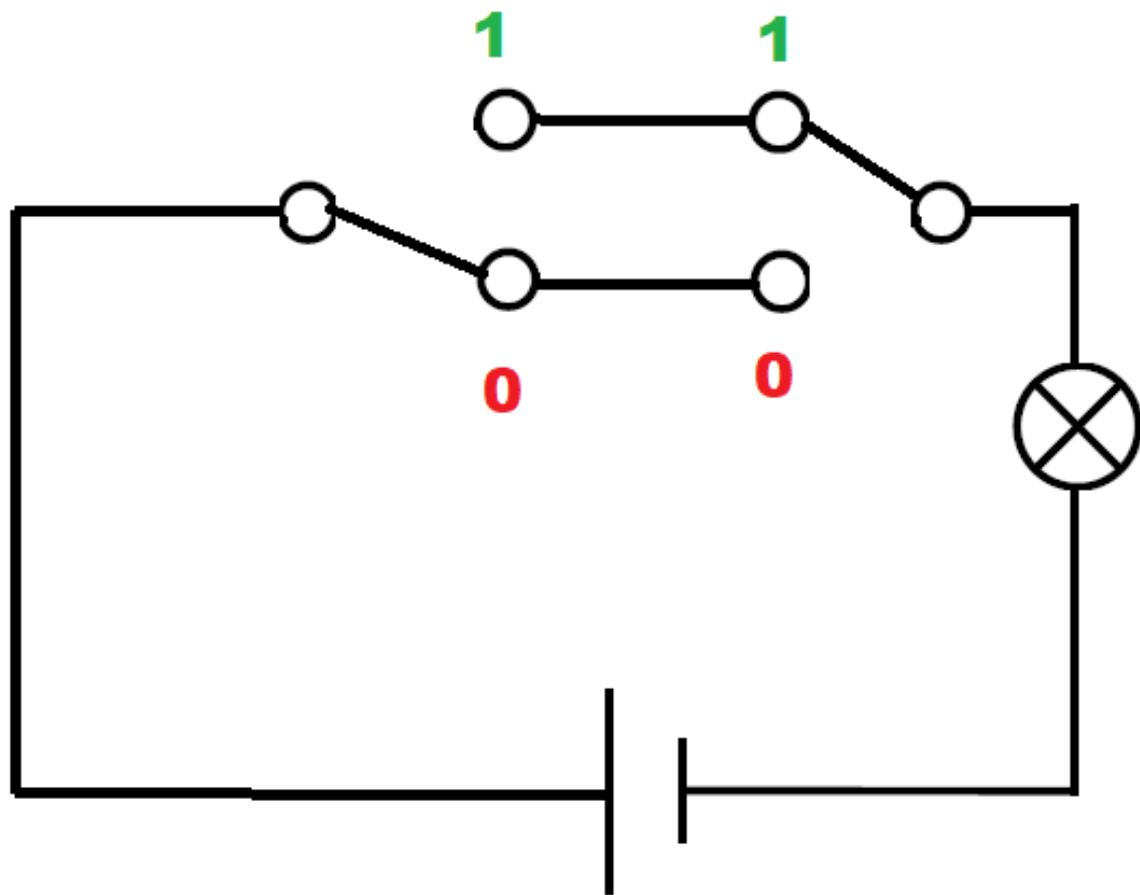

STANJE STIKAL 1 - 0

Ali žarnica sveti?

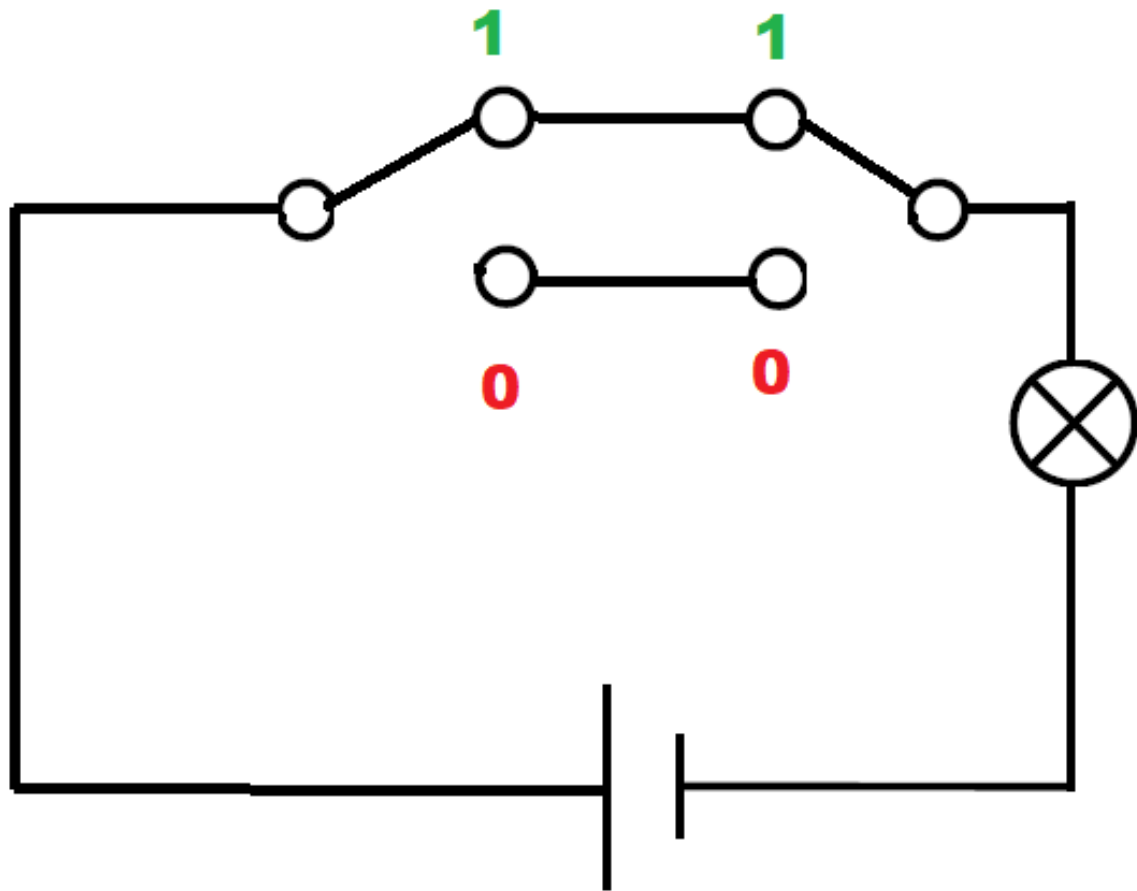

STANJE STIKAL 0 - 1

Ali žarnica sveti?

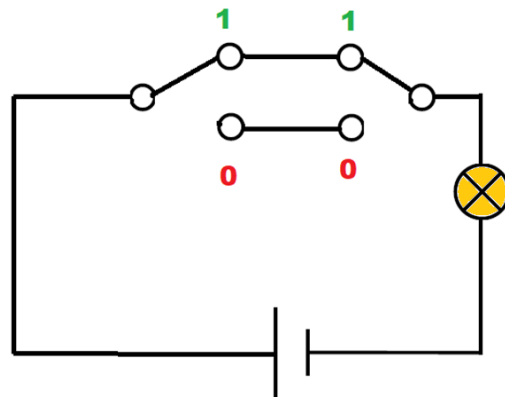
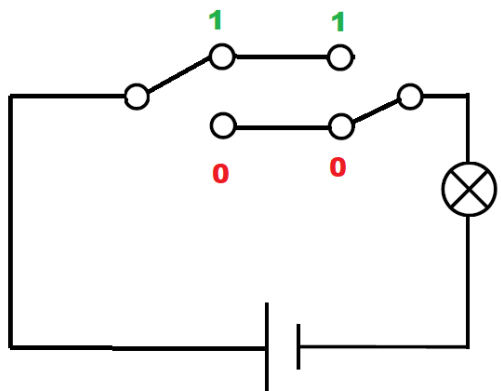
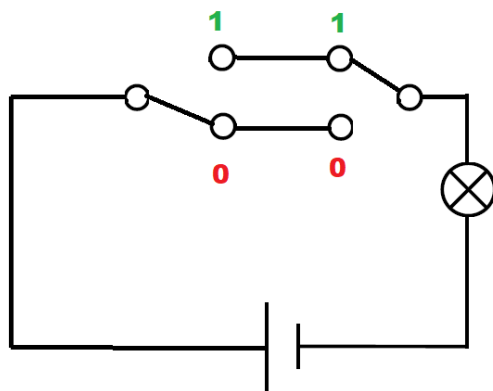
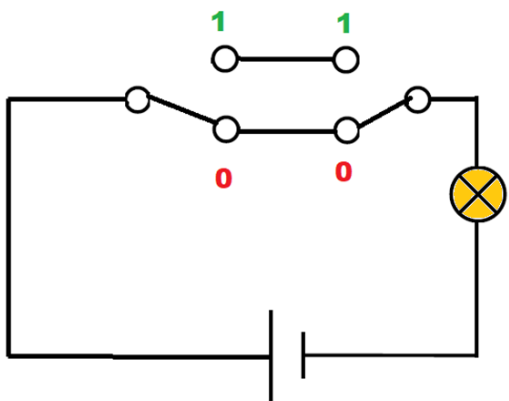
STANJE STIKAL 1 - 1

Ali žarnica sveti?

UGOTOVITVE

Prerišite v zvezek

Žarnica sveti, ko je z menjalnima stikaloma sklenjen električni krog.
To se zgodi v primeru 0-0 in 1-1.

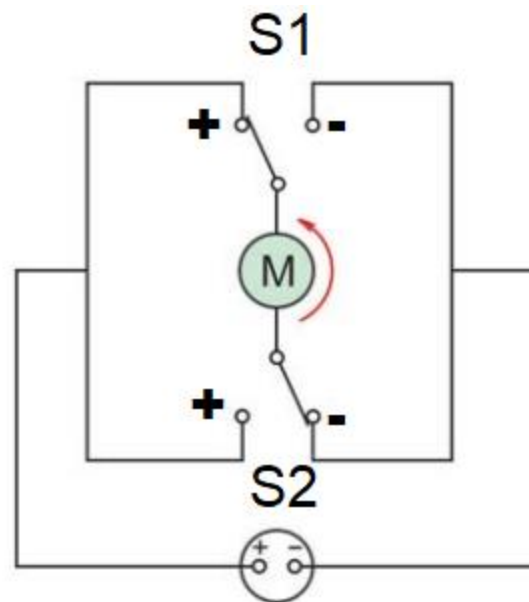
S1	S2	žarnica
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	1

1. naloga

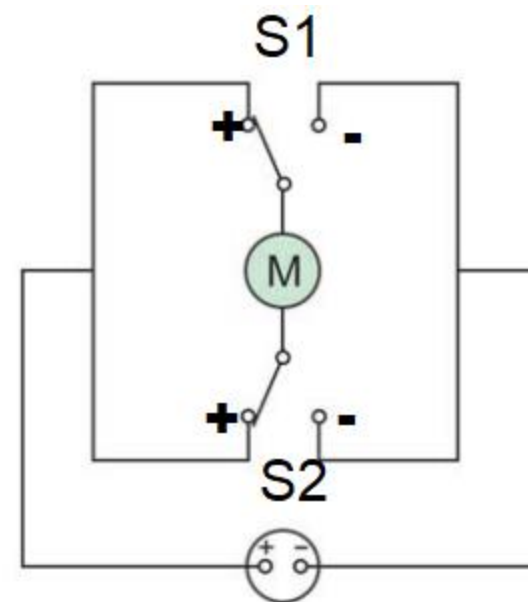
Označi stanje stikala z 1, ko je stikalo priključeno na pozitivni pol (+).

SESTAVI TABELO STANJ ZA SCHEME Z ELEKTROMOTORJEM IN MENJALNIM STIKALOM.

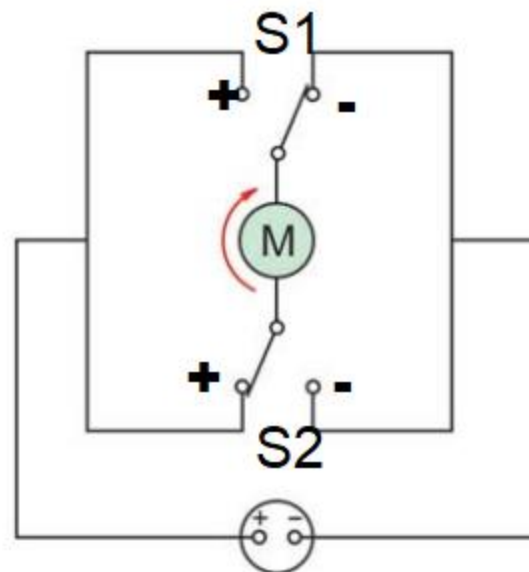
Označi stanje stikala z 0, ko je stikalo priključeno na negativni pol (-).

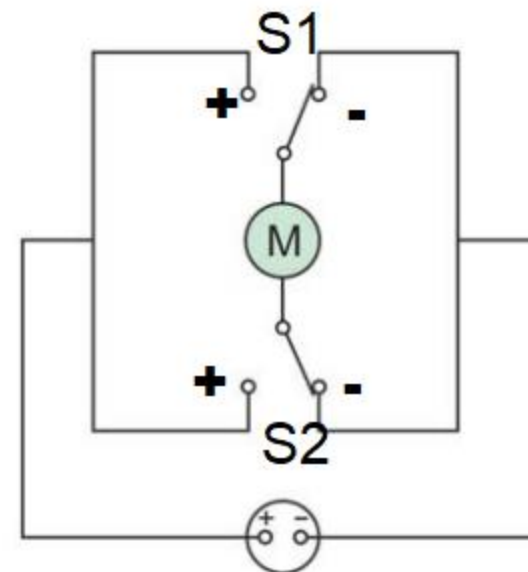
Položaj 1

Položaj 2

Položaj 3

Položaj 4

Dopolni tabelo stanj za prejšnji primer.

L pomeni, da se elektromotor vrti v desno.

Če se elektromotor ne vrti napiši O.

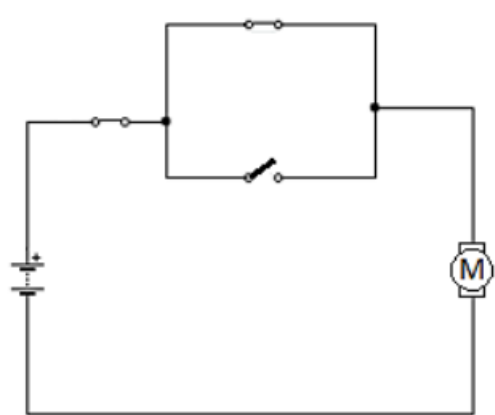
POLOŽAJ

VRTENJE MOTORJA

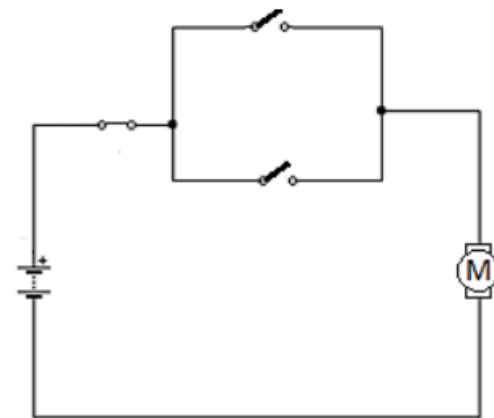
	S1	S2	M
1.	1	0	L
2.			
3.			
4.			

2. naloga

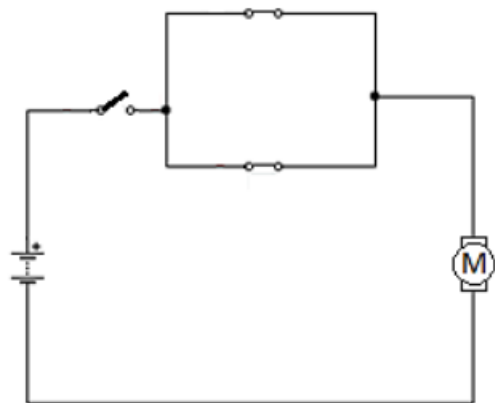
Na sliki so sheme vezja s tremi stikali, elektromotorjem in virom napetosti. Nekatera stikala so sklenjena , nekatera neskenjena . Pri kateri shemi se gred motorja vrti? Obkroži črko pod pravilno shemo.

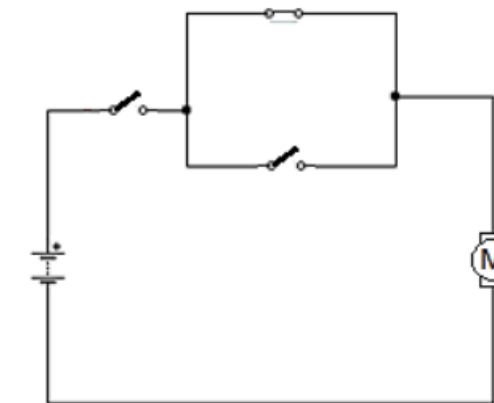
A

B

C

D

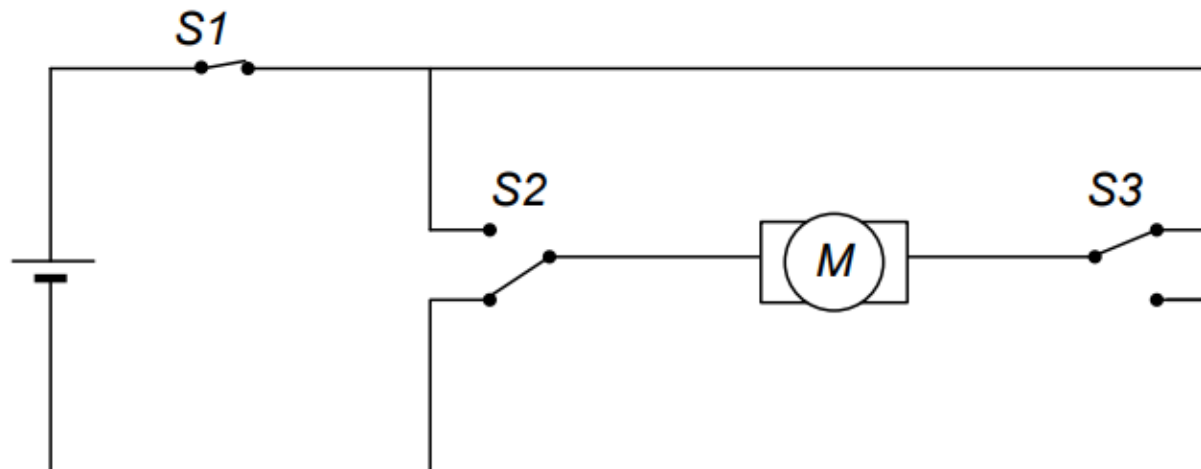
3. naloga

Smer vrtenja gredi enosmernega električnega motorja lahko spremenimo prek stikal.

a) Katero kombinacijo stikal potrebujemo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Dve zaporedno vezani navadni (enopolni) stikali.
- B Dve vzporedno vezani navadni stikali.
- C Dve menjalni stikali.
- D Kombinacijo navadnega in menjalnega stikala.

b) Pod prikazano shemo nariši novo shemo tako, da se bo spremenila smer vrtenja gredi motorja.

Kaj sem se
danes naučil?

Kaj je menjalno stikalo.

Poznam **simbol** za menjalno stikalo.

Smer vrtenja elektromotorja zamenjamo tako, da zamenjamo pola baterije (+ in -).

Hitrost vrtenja elektromotorja je odvisna od vira napetosti (manjša napetost – počasneje vrtenje).